

Razmišljanje ob narodni spravi

V teh dneh, zlasti pa še po spravi slovesnosti v Kočevskem Rogu, se na Slovenskem mnogo razpravlja o pomenu te zgodovinske pobude, o posledicah dogodkov med vojno in takoj po njej ter o možnostih sožitja v prihodnosti. Prvo, kar moramo ob vsem tem ugotoviti, je dejstvo, da se je ob žalni slovesnosti in simboličnem pogrebu v osrčju roških gozdov marsikomu odvalil kamen od srca, saj so tamkajšnje pobite žrtve spet pridobile človeško in krščansko dostojanstvo. V Sloveniji je namreč do pred kratkim veljal zakon, ki je izrecno prepovedoval vsakršno javno zaznamovanje spomina tistih, ki so padli ali pa bili pomorjeni kot pripadniki kvizlinških enot. Nekateri še živeči pripadniki partizanskih enot se sicer nekoliko razočarani sprašujejo, če so sedaj vse žrtve izenačene, a je ob tem vprašanju po našem mnenju od vojaško-političnega pomembnejši splošno človeški vidik.

Nesporno je, da je vprašanje roških žrtev in še drugih iz časa takoj po končani vojni močno oviralo vzpostavitev normalnega slovenskega občestva doma, v zamejstvu in zdomstvu, zato smo prepričani, da je pravno dejanje bilo potrebno opraviti, tako zaradi primernega spomina mrtvih kot tudi zaradi živih, predvsem njihovih sorodnikov. Le-tem je bilo namreč težko razumeti, da je sredi Evrope zaradi nesrečnih vojnih in prevratnih okoliščin toliko in toliko njihovih bližnjih enostavno izginilo. Naloga zgodovinske znanosti je sedaj, da obzirno, ne da bi komurkoli dajala snov za ustvarjanje morebitnih novih nasprotij, ugotovi točno število mrtvih, njihova imena in o tem uradno obvesti ustrezne državne organe in sorodnike. To bo hkrati pomenilo normalizacijo razmer v tistih slovenskih predelih, ki so bili močnejše zaznamovani s pojavom državljanske vojne, kar je še posebej nujno glede na uvedbo političnega pluralizma po nedavnih volitvah v občinske in republiško skupščino v Sloveniji.

Prvenstveno pa mora biti naš pogled usmerjen v prihodnost, saj živimo v zelo odgovornem trenutku, ki ga brez pretiravanja lahko označimo za prelomni čas. Pomembno je spoznanje, da se je slovenski narod na aprilskih volitvah zrelo odločil za demokratično izbiro, kjer je mesta za več resnic hkrati in se nikomur več ni treba bati za javno izražanje vsakršnih, tudi nekonformističnih mnenj. Mislimo, da ne pretiravamo, če zapišemo, da je k takšnemu razpoloženju po svojih skromnih močeh že v preteklosti prispeval in še

dalje na 2. strani ■

Ssk o odnosih v slovenski narodnostni skupnosti v Italiji

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je imelo v preteklih dneh redno zasedanje v Nabrežini, ki je bilo posvečeno obravnavi nekaterih deželnih zakonskih osnutkov o varstvu okolja in pa nadaljevanju razprave o odnosih znotraj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

Deželni svetovalec Bojan Brezigar in predstavnik urbanistične komisije Ssk odv. Jože Škerk in arh. Marino Kokorovec so prikazali vsebino zakonskega osnutka o ugotavljanju vpliva človekovih posegov na okolje, ki je na sporedu sedanjega zasedanja deželnega sveta, poleg tega pa so spregovorili o smernicah, ki se oblikujejo v deželni upravi glede kraškega parka in urbanistične zakonodaje. Deželno tajništvo je po poglobljeni razpravi sklenilo, da zahteva jamstva za spoštovanje načela o »aktivni zaščiti okolja« in o soodločanju prizadetega prebivalstva.

V nadaljevanju se je, ki jo je vodil deželni tajnik Ivo Jevnikar, so prisotni odobrili izjavo o odnosih znotraj manjšine, ki je naslednja:

»Pogumna prizadevanja mlade slovenske demokracije za uveljavitev slovenske suverenosti, za premostitev gospodarske, družbene in moralne krize, ki jo je prejela v dediščino od prejšnje oblasti, za spravo med Slovenci in dograjevanje skupnega slovenskega prostora predstavljajo izziv in spodbudo tudi za Slovence v Italiji. Želimo si ugledno in privlačno matico, potrebujemo večjo samozavest in no-

tranjo demokratičnost, a tudi večjo pomoč pri našem boju za preživetje in razvoj.

Tako kot ostajajo v osrednji Sloveniji omejeni, a zelo vplivni »otoki stalinizma«, tako tudi pri nas nekateri sejejo nezaupanja v demokratične procese v matici, ostajajo neprizadeti in odklonilni glede želje po preraščanju razdvojenosti, ki izvira iz polpretekle zgodovine, ustvarjajo mučni vtis, kot da bi bil naš delček evropskega občestva edini, ki skeptično in zaskrbljeno opazuje, kako se od Ljubljane do Vilniusa, od Berlina do Prage in v sami Moskvi ljudje veselijo konca sistemov, nastrojenj in ideologij, ki jih je zgodovina po dolgi in boleči preskusni dobi zavrgla.

Slovenska skupnost pa se veseli sprememb v Sloveniji, ker je uveljavitev resničnega pluralizma kljub izredno težavnemu položaju edino jamstvo za razvoj, do katerega imajo naši rojaki vso pravico. Nove poglede pa opaža tudi drugod v naši skupnosti. O njih pričata želja po prenovi in pristajanju — vsaj v besedah — na potrebo po skupni skrbi in skupnem odločanju o skupnih zadevah.

Siroko občutena je potreba po ureditvi medsebojnih odnosov v zamejstvu. Tu nikakor ne gre za kako vnašanje matičnih novosti v drugačno stvarnost ali celo za oživiljanje preteklih nasprotstev.

Slovenska skupnost že od nekdaj opozarja na monopole, ki so zrastle v senci nedemokratičnih razmer v matični Sloveniji, na krivično zapostavljanje ljudi in

dalje na 2. strani ■

Pomembno srečanje v Ljubljani

V torek, 24. t. m., sta se v Ljubljani srečali delegaciji Slovenske kmečke zveze in Zveze neposrednih obdelovalcev iz Trsta. Tržaško delegacijo je vodil predsednik dr. Nevo Radovič. Pogovori so potekali v prostorih predsedstva Republike Slovenije. Za slovensko stran so bili prisotni predsednik Ivan Oman, poslanca Marjan Podobnik in Jože Hobič ter minister za kmetijstvo prof. Jože Osterc.

Predsednik Radovič je najprej posredoval pozdrave vsedržavnega vodstva Zveze neposrednih obdelovalcev in obrazložil značaj in naravo te strokovne in sindikalne organizacije kmetov v Italiji. Še posebej je poudaril delovanje na Tržaškem, ki ima ne samo zaradi narodnostne sestave svojih članov, temveč tudi drugače svoje

posebno poslanstvo. Predstavniki Slovenske kmečke zveze so izrekli zadovoljstvo, da so se lahko srečali s člani sorodne organizacije v Italiji ter zlasti izrazili veselje zaradi srečanja s slovenskimi kmeti na Tržaškem. Dr. Radovič je posredoval željo celotne organizacije, da bi imela čim tesnejše stike s sorodno organizacijo v Sloveniji, zlasti v novih političnih razmerah po aprilskih volitvah letos.

Delegaciji sta se sporazumeli za redne stike in za redno izmenjavo mnenj. Tako se bo že konec avgusta predstavnik Slovenske kmečke zveze udeležil strokovnega posveta v Čedadu, predstavniki neposrednih obdelovalcev pa bodo prisotni na 2. slovenskem kmečkem taboru, ki bo sredi avgusta v Beli krajini.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 29. julija, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: »Bobri in bobrčki«. Radijska igra; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Na počitnice; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Antologija humorja; 17.00 Alojz Rebula: »V Sibilinem vetru«. Roman; 17.30 Evergreeni; 18.30 Glasbeni portret Urbana Kodra; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 30. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.10 Mirko Mahnič: »Levstikova samota«. radijska igra; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Slovenski kantavtorji; 12.00 »Morje« — včeraj, danes, jutri; 12.40 Ženska skupina Sovodenjska dekleta; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.40 Za smeh in dobro voljo; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Svet Boga, Bog sveta; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Teden Ludwiga van Beethovna; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 31. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 »Rezija '89«; 9.10 »Bela in Sebastijan«; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Usodni karakter; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Teden Ludwiga van Beethovna; 18.00 Najdaljša pot; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 1. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 V Evropo in nazaj, manjšinski potopis; 9.10 »Bela in Sebastijan« (Cécile Aubry); 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.40 Moški zbor Fran Venturini od Domja; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.40 Oblaki so rudeči; 14.00 Poročila in deželna kronika; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Med Zemljo in sanjami; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 2. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Ekologija: danes za boljši jutri; 9.10 »Bela in Sebastijan«; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Dobrodošlo, poletje!; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Svet Boga, Bog sveta; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Jugoslavija 1941-1945; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PETEK, 3. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Poti, zanimivosti in lepote naše dežele; 9.10 »Bela in Sebastijan« (Cécile Aubry); 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Goriški film videomonitor 1990; 12.40 Dekliški zbor Glasbene matice iz Trsta; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 4. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.10 Mirko Mahnič: »Posnemovalci, a eden ne«. radijska igra; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Skupina Gallus Consort iz Trsta; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 In exilium; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Antologija humorja; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

Slovenska skupnost o odnosih...

■ nadaljevanje s 1. strani

organizacij iz ideoloških razlogov, na iz tega izvirajoče obubožanje vse manjšine, ker se niso mogli razviti vsi potenciali. Podatki o pristranosti so osupljivi, posledice spodbujanja k politični asimilaciji, in torej miselni in čustveni integraciji, pa porazne. Današnje zavzemanje za pluralizem, nadstrankarstvo in avtonomijo še ni spremenilo ničesar.

K razpravi o teh zadevah nas spodbujajo razvoj v Evropi, želja po utrditvi vse naše narodnostne skupnosti in zagotovila nove oblasti v Sloveniji, da želi biti pravična do vseh v zamejstvu in da se bo ravnala po narodnem in državnem načelu.

Že sama napoved o uravnovešenju odnosov med komponentami v zamejstvu, ki je zaenkrat le obljuba, pa je povzročila živčnost in napadalnost. Poudarjanje mnogih, da nova oblast ne sme preiti iz ene v drugo skrajnost, že samo po sebi priznava, da je doslej veljala »skrajnost«.

Slovenska skupnost meni, da je treba najti nove oblike akcijske enotnosti in skupnega dogovarjanja. Odpraviti pa je treba tudi krivice znotraj narodnostne skupnosti in uveljaviti demokratičnost na vseh področjih.

Vse priznanje je treba dati izredno dragoceni vlogi ustanov in organizacij, ki jih v glavnem povezuje dve krovni zvezi. Ravno tako pa je treba priznati, da je bila ena izmed njih vse do danes močno zapostavljena.

Ssk se ne želi vmešavati v notranje zadeve krovnih zvez, je pa proti temu, da bi ena še vedno ostala zapostavljena. Zaradi pravičnosti in spoštovanja pluralizma je tu potrebno uravnovešenje. Dela je tako in tako dovolj za vse.

Nekatere ustanove, organizacije in sredstva množičnega obveščanja po svojem izvoru, naravi in namembnosti pripadajo vsem Slovencem v Italiji. Nujno je, da v skrbi zanje in v njihovem vodenju pride polno do izraza pluralizem naše narodnostne skupnosti. Njihova osamosvojitve je nujen korak v to smer.

Vsem Slovencem je treba tudi zagotoviti pravico do sooblikovanja razvoja družbenih in gospodarskih dejavnosti usemanjšinskega pomena.

Svoje želje po enakopravnih, sproščeni, ustvarjalnih odnosih znotraj sloven-

ske narodnostne skupnosti v Italiji je Slovenska skupnost že predstavila slovenski javnosti, obema krovima organizacijama in novim oblastem v Sloveniji. Ni jih mogoče odpraviti z etiketami, kot sta »lotizacija« in vmešavanje »politične družbe« v »civilno družbo«, saj gre za izraz težnj po novi kvaliteti življenja tistih Slovencev, ki zaupajo svoj glas samostojni slovenski politični stranki. Slovenska skupnost ni »ena izmed strank«, v katerih delujejo Slovenci. Ssk je slovenska stranka, neodvisna in pluralistična organizacija na demokratični in narodni osnovi, ki je nastala kot koalicija različno usmerjenih skupin, da bi bila odprta vsem Slovencem v iskanju narodne solidarnosti in enotnosti.

Ko razmišljamo o dejansko šibkem položaju naše narodnostne skupnosti, moramo pri iskanju vzrokov nujno razmisliti tudi o pospeševanju politične asimilacije v imenu že propadle ideologije. Slovenska skupnost je trdno prepričana, da mora biti naša narodnostna skupnost resnični subjekt in da v sedanjem času potrebuje tudi politične preнове v smislu večje narodne samozavesti.

—o—

CIGANI IMAJO SVOJO STRANKO

V Bjelovaru na Hrvaškem so 22. t.m. ustanovili stranko Romov Hrvatske. Računajo, da je na Hrvaškem približno 150 tisoč Romov ali Ciganov. Tu živijo že več kot 300 let. Hrvatska je njihova domovina, a se kljub temu čutijo prikrajšane, ker jih ne omenja niti dosedanja ustava niti predlagane ustavne spremembe. Romi ugotavljajo, da jih ne omenjajo niti statuti tistih občin, kjer živijo v večjem številu.

COSSIGA O POVEZAVAH MED CIO IN LOŽO P2

Tiskovni urad predsedstva republike je objavil vsebino pisma, ki ga je predsednik republike Cossiga naslovil na Andreottija v zvezi z nekaterimi televizijskimi oddajami prvega omrežja konec letošnjega junija in na začetku julija. Gre v bistvu za intervju z bivšim agentom ameriške CIE, ki pravi, da je ameriška obveščevalna služba v '70 letih dejansko vodila teroristične akcije v Italiji preko prostozidarske lože P-2 Licia Gellija. Pri tem bivši agent omenja tudi vodilne predstavnike ameriške republikanske stranke, med njimi sedanjega ameriškega predsednika Busha. Državni glavar poziva predsednika vlade, naj celotno zadevo natančno prouči in naredi svoje zaključke. Če bi se izkazalo, da so trditve neutemeljene, bi morali za omenjene televizijske oddaje odgovarjati pristojni funkcionarji oziroma časniki RAI.

Razmišljanje...

■ nadaljevanje iz strani 1

danes tvorno prispeva tudi naš list. Pretirana zvestoba univerzalnim resnicam, to je v zgodovini slovenski narod marsikdaj drago stalo, zato potegnimo iz tega nauk, da je le uzakonjena različnost in strpnost sobivanje porok naše bodočnosti.

Politični dogodki v Sloveniji

V Ljubljani je bila te dni prva seja Sveta Slovenske demokratične zveze. Za predsednika sveta je bil izvoljen Janez Janša, ki v sedanji slovenski vladi odgovarja za vprašanja obrambe. Bivši predsednik izvršnega odbora Slovenske demokratične zveze Požarnik je v svojem poročilu med drugim povedal, da ima Slovenska demokratična zveza trenutno 50 občinskih odborov in približno pet tisoč članov.

Centralni komite Zveze komunistov Slovenije — Stranka demokratične prenoje je za mandatarja vlade v senci izvolil Emila Milana Pintarja. Novi slovenski mandatar je v svojem govoru dejal, da

bo poskusil sestaviti vlado v senci iz predstavnikov obeh opozicijskih strank in strokovnjakov. Svojo vlado v senci bo mandatar Pintar predstavil na tiskovni konferenci, ki bo 24. avgusta v Ljubljani. Na začetku avgusta se bo sestal s predsednikom slovenske vlade Peterletom, s katerim se bo pogovarjal o načinu poteka informacij med vlado in vlado v senci. Pristavil je, da se je že pogovarjal s predstavniki obeh drugih opozicijskih strank, ki pa se zaenkrat po njegovem bojita pristopiti k njegovi vladi, predvsem zaradi bojazni izgube lastne identitete in razločevanja med strankami v opoziciji.

Obisk Kohla v SZ

Sovjetski predsednik Mihail Gorbačov in zahodnonemški kancler Helmut Kohl sta imela vrsto daljših pogovorov, med katerimi sta obravnavala vprašanje razorožitve in prihodnjega statusa Združene Nemčije. Dotaknila sta se dalje zahodnonemške finančne pomoči sovjetski perestrojki ter konkretne pomoči za ureditev vprašanja dveh milijonov Nemcev v Sovjetski zvezi. Kancler Kohl je prispel v Moskvo v soboto, 14. t.m. V sovjetski prestolnici je bil že v letošnjem februarju, v juniju lanskega leta pa je Gorbačov vrnil obisk, ki ga je pred dvema letoma opravil zahodnonemški kancler Kohl v Sovjetski zvezi.

Sovjetski predsednik je naredil izredno gesto, ko je gostu iz Bonna predlagal, naj bi drugi krog pogovorov potekal v rojstnem kraju sovjetskega predsednika, to je v Zavičaju v Stavropoljskem okrožju na jugu ruske federacije, v kraju, ki je oddaljen kakih 1.650 kilometrov od Moskve. Kohl je bil prvi tuji državnik, ki se mu je nudila priložnost, da si je ogledal rojstni kraj Mihaila Gorbačova.

Vzporedno s pogovori med Gorbačovom in Kohlom so potekala pogajanja med zunanjima ministroma Ševardnadzejem in Genscherjem. Omeniti je treba dalje pogovore, ki sta jih vodila finančna ministra obeh držav, Pavlov in Weigel. V središču pozornosti je bila predvsem finančna pomoč, ki naj bi jo Nemčija nudila perestrojki. V tej zvezi se je govorilo o velikanskem ugodnem posojilu in so se navajale številke od 15 do 20 milijard mark.

V sovjetskih političnih krogih poudarjajo, da je uspeh perestrojke naravnost življenjske važnosti za zedinjenje Nemčije, kajti brez perestrojke ne bi bilo zedi-

dalje na 4. strani ■

Ali bo Sovjetska zveza preživela do 19..?

Pred kakimi desetimi ali več leti je sovjetski pisatelj-disident Amalrik napisal knjigo z naslovom »Ali bo Sovjetska zveza preživela do 1984?« Naš naslov kratkemu razmišljanju je seveda pustil letnici malo več svobode. Nismo preroki, niti futurologi, pač pa le opazovalci dogodkov in stvari ali morda zgodovinskega toka. K vsemu temu nas vabi prav gotovo najnovejši razvoj dogodkov v Sovjetski zvezi in vzhodni Evropi nasploh.

Nedavno se je v Moskvi zgodilo marsikaj zanimivega in, v sedemdesetletni zgodovini ZSSR, nenavadnega. Kongres ljudskih poslancev ruske federativne republike je izvolil za predsednika Rusije Borisa Jelcina, znanega najvidnejšega predstavnika ruskih radikalnih demokratov, ki si želi pravih in bistvenih reform v ZSSR. Ni bil uradni kandidat partije, vendar je uspel po nelahkem boju priti do zmage. Prav tiste dni se je Gorbačov (ki je imel drugega kandidata) vrnil z uspešnega ameriškega vrha in je moral popiti tudi to grenko kapljo ...

Kaj si želi Jelcin kot voditelj velike in razsežne Rusije, Rusije, katere razsežnost ni samo geografska (kot lepo trdi Leonida Gančikov, znani sodobni ruski kulturni filozof), ampak je obenem tudi neka brezmejnost duha? Ruska sovjetska socialistična federativna republika — kot se uradno imenuje — je gotovo največja in najpomembnejša republika med petnajstimi državami, ki sestavljajo Sovjetsko zvezo. Razteza se od Leningrada in Moskve preko Uralov in Sibirije vse tja do Vladivostoka ob Tihem oceanu. Brez Rusije si sploh ni mogoče predstavljati Sovjetske zveze.

Novi predsednik Jelcin je že v svojem nastopnem posegu zahteval večjo avtonomijo — če ne že pravo samostojnost — za Rusijo in namignil tudi na pravico do odcepitve od ZSSR. In prav v nastopnem govoru je zahteval za Rusijo pravo suverenost, to je tisto, kar, recimo, zahtevajo tudi baltske republike. Ali si res želi umika iz Sovjetske zveze? Kako gleda na to sovjetski predsednik Gorbačov? Slednji je sicer na vprašanje časnikarjev skušal minimizirati sedanje stanje znotraj Rusije, ker pač ne vidi še možnega izhoda ali prave strategije v odnosu do največje sovjetske republike. Dodati je treba še to, da je ruski kongres ljudskih poslancev tudi z veliko večino izglasoval načelno prvenstvo ruskih zakonov nad sovjetskimi v ruski republiki. Avtonomistični veter torej ni zajel le baltskih valov ali kavkaških gora, ampak samo prostrano in »sveto« Rusijo.

Amalrikova napoved o možnem (sicer že predčasnem) koncu Sovjetske zveze dobiva danes vedno bolj realistične, stvarne poteze. Vprašanje je, kako bo ves ta proces potekal. Upati je, da mirno in postopno, če bo že do njega res prišlo. Težnje po večji samostojnosti pa se kažejo tudi v drugi veliki republiki, v Ukrajini, kar ni čudno, saj je Kijev končno že zgodovinsko prednjačil pred Moskvo. Prav sedaj je tudi ta republika oklicala suverenost. Vse to je verjetno, vsaj podzavestno, predvideval že Stalin, saj je že ob ustanovitvi Organizacije Združenih narodov zahteval in dosegel, da poleg Sovjetske zveze v njej kot polnopravni člani sedijo še predstavniki Ukrajine in Belorusije (kot če bi recimo poleg Jugoslavije sedeli v New Yorku še Slovenija in Hrvaška!).

Danes je čas evropskega združevanja. Tega se zaveda tudi vzhod z Gorbačovom na čelu. Prav zato si danes zamišlja nek nov združevalni organizem, ki naj bi izhajal iz načel helsinške konference o evropski varnosti. Seveda bo čas sam najbolje pokazal, kako in koliko se bodo lahko podobne ideje uresničile. Predvsem pa, če bo tudi Sovjetska zveza do takrat še sploh — obstajala!

a. b.

—o—

CESTNINE V SLOVENIJI

Od 21. t.m. so cestnine na slovenskih avtocestah dražje za 20%. Vozniki osebnih avtomobilov morajo za vožnjo po avtocesti od Ljubljane do Razdrtega plačati 40 dinarjev, za tovornjake pa stane cestnina 240 dinarjev. Na avtocesti Hoče-Arja vam je po novem treba odšteti 24 dinarjev za osebne avtomobile, za tovornjake pa 150 dinarjev. Za vožnjo po avtocesti Ljubljana-Naklo morajo lastniki osebnih avtomobilov odšteti 20 dinarjev, vozniki tovornjakov pa 100 dinarjev.

NAD TISOČ MRTVIH

Siloviti potres, ki je 16. t.m. prizadel severna območja Filipinov, je po najnovejših podatkih zahteval nad tisoč smrtnih žrtev. Uradni viri navajajo 1.043 ugotovljenih smrtnih primerov.

Objektivnost pa taka...

Neki tržaški tednik je objavil zanimivo anketo (bolje bi bilo rečeno neumno anketo) o simpatičnosti najvidnejših tržaških mož. Prav gotovo pa je izredno zanimiv postopek te ankete, ki ni na nivoju niti osnovnošolskih igrice. Uredniki so pripravili (kar tja v en dan razmetan) seznam 144 najvidnejših tržaških osebosti, ravno tako 144 volilnih listkov in jih odposlali omenjenim osebam s prošnjo po vrnitvi. Naslovniki so morali dati oceno od 1 do 10 ostalim konkurentom in nato volilni listek anonimno odposlati na uredništvo. Zelo lepa igrice, kajne?!

No, in tako v tem tednu lahko beremo končno lestvico simpatičnosti teh ljudi. Najbolj me je seveda zanimalo, kako so simpatični Slovenci, zato sem kar začel iskati prvo slovensko ime. Prvo, drugo, tretje, deseto, petnajsto mesto, a o Slovincu ne duha ne sluha. Mar smo tako antipatični? Kako lepo: na 39. mestu končno zasledim Slovenca; to je Lojze Spacal, s srednjo oceno 5,58, torej skoraj zadostno. Za njim spet praznina, drugi Slovenec pa je na 66. mestu Srečko Može (ocena 5,19), tretji na 81. mestu Vito Svetina (4,92). Na 114. mestu je Boris Race s srednjo oceno

4,38, na 120. Darko Bratina (4,23), na 122. Jože Pirjevec (4,22), na zadnjem 144. mestu pa Samo Pahor s srednjo oceno 2,47.

Tako torej, med 144 kandidati je kar ...7 Slovencev ali približno 5 odstotkov vseh anketiranih. Drugič: med slovenskimi imeni so izredno pomembne odsotnosti. Kje so npr. Bojan Brezigar, Alojz Rebula, Boris Pahor, Aljoša Volčič, Emidij Susič, in še bi lahko našteval. Toliko na račun uredništva.

Analizirajmo ocene slovenskih predstavnikov. Samo dva imata malo več od petice, vsi ostali pa so popolnoma nezadostni, torej ... antipatični. Objektivno: ali so naši predstavniki v tem »tekmovanju« toliko bolj antipatični npr. od Nobelovega nagrajenca Carla Rubbie, ki zaseda 11. mesto, in od Letizie Svevo Fonda Savio, ki zaseda 22. mesto? Iz te ankete izhajajo predvsem kulturna revščina, neobjektivnost in predsodki anketiranih do Slovencev. Je že tako, v tem našem malem melonarskem prostoru je kar precej ozkoglednih ... Še dodatek: če bo tednik še objavljaj take ali podobne traparije, bo kaj kmalu padel na raven osnovnošolskega časopisa.

(Dar)

Obisk pri skupini za civilno zaščito iz Ljubljane

V Ljubljani je v petek, 20. t.m., potekalo srečanje med mladimi tržaškimi prostovoljci za civilno zaščito, ki so člani skupine Nord Est, in med predstavniki civilne zaščite v slovenski prestolnici. Goste je sprejel dr. Janez Sodrznik, sekretar mestnega sekretariata za ljudsko obrambo. Slednji je prisotnim pojasnil, da se je tudi pojmovanje civilne zaščite v zadnjem času, ko je v Sloveniji prišlo do bistvenih premikov, v marsičem spremenilo. Eden glavnih namenov je ta, da bi končno ločili civilno zaščito od ljudske obrambe, ki je vojaški pojem, je poudaril sekretar. Treba je uvesti novo, kvalitetnejšo organizacijo za pomoč prebivalstvu v primeru nesreč, naravnih katastrof, požarov ipd., ki bo res temeljila na prostovoljni osnovi. V Sloveniji je število oseb, ki delujejo na področju civilne zaščite, izredno visoko (približno tretjina vsega prebivalstva). Pomembno pa ni število, je poudaril dr. Sodrznik, ampak pripravljenost prostovoljcev.

Goste iz Trsta je pozdravil tudi Milivoj Dolščak, načelnik za civilno zaščito v mestu Ljubljana. Prostovoljci skupine Nord Est so si ogledali še ljubljanski center za obveščanje, kjer operaterji obdelujejo razne podatke, sprejemajo sporočila in imajo nalogo, da v primeru nesreče sprožijo alarm po vsem okrožju mesta Ljubljana. Pot je nato vodila na Ig v predmestju Ljubljane, kjer so si gostje ogle-

dali izredno bogato opremljen center za obrambno usposabljanje. Tam se urijo člani raznih skupin za civilno zaščito. V centru je več dobro založenih skladišč za pomoč v primeru katastrof (v njih je namreč več tisoč odej, ležišč, šotorov ipd...). Člani skupin za civilno zaščito imajo na voljo tudi umetne ruševine, kjer se lahko urijo v iskanju ponesrečenih s psi ali s posebno elektronsko napravo — geofonom, prostore, kjer gasijo požare, velike učilnice in laboratorije, opremljene z vsem potrebnim ter celo jedrsko zaklonišče.

Člani skupine Nord Est pa so svojim gostiteljem pojasnili, kako deluje civilna zaščita v Italiji in se obenem mimogrede pritožili, da še vedno ni mogoče prosto prevažanje raznih materialov iz Italije v Jugoslavijo in obratno. Odgovorni za stike z javnostjo skupine iz Trsta Roberto Spechar je poudaril, da je tudi to srečanje pomembno za vzpostavitev vedno tesnejših vezi med skupinami za civilno zaščito na območju Alpe-Jadran. Na petkovem srečanju so bili torej postavljeni temelji za konkretno sodelovanje med skupinama za civilno zaščito iz Trsta in Ljubljane.

(hj)

CESTITAMO!

Prijatelji in znanci iskreno čestitajo dr. Peterju Močniku iz Trsta za uspešno opravljeni odvetniški izpit. Čestitkam se pridružuje Novi list.

Alpinisti iz dežel Alpe Jadran se odpravljajo na Everest

V soboto, 21. t.m., je Slovensko planinsko društvo iz Trsta priredilo tiskovno konferenco, na kateri so predstavili izjemen podvig, mednarodno alpinistično ekspedicijo na Everest, najvišjo goro na svetu, poimenovano Alpe Adria - Sagarmatha Expedition. Kot so povedali, se bo v dneh od 15. avgusta do konca oktobra na Himalaji mudilo 15 alpinistov iz dežel Furlanije Julijske krajine, Slovenije in Lombardije. Slovensko planinsko društvo iz Trsta je na ta način hotelo proslaviti 10-letnico ustanovitve delovne skupnosti Alpe Jadran in istočasno tudi povezati ta gorski podvig z neko širšo družbeno-gospodarsko stvarnostjo, kar je omogočila deželna uprava Furlanije Julijske krajine, ki je to ekspedicijo tudi finančno podprla.

Lojze Abram je kot predsednik SPDT predstavil ta mednarodni planinski podvig. Poudaril je, da gre za zgodovinski dogodek v vseh smislih, saj bo to prvič, da se na Everest, ki je visok 8848 m, odpravljajo plezalci iz naše dežele, obenem pa je to tudi podvig, med katerim bodo poskusili uresničiti še drugi vzpon, in sicer na sosednji osemtisočak, na goro Lhotse, ki naj bi jo dosegli z Everesta.

Na predstavitev je kot zastopnik deželne uprave spregovoril odbornik Carbone. Poudaril je pomen te mednarodno zasnovane ekspedicije in pozval tudi druge usta-

nove, da bi jo finančno podprle, saj napovedani stroški znašajo 200 milijonov lir. Na tiskovni konferenci so bili prisotni tudi predsednik pokrajinske uprave v Trstu Crozzoli, deželni svetovalec Ssk Brezigar in komunistični deželni svetovalec Budin. Da gre za alpinistično akcijo, ki vzbuja veliko zanimanje, priča dejstvo, da so na predstavitev bili prisotni tudi predstavniki številnih športnih organizacij in dopisniki raznih časopisov ter televizijskih mrež.

Skupino alpinistov bo vodil znani slovenski plezalec Tomaž Jamnik, saj ima bogate izkušnje v himalajskem pogorju. Slovensko planinsko društvo v Trstu, ki je dalo pobudo za ta podvig, pa bodo zastopali Dušan Jelinčič (ta je doslej kot prvi deželni alpinist preplezal osemtisočak), Lenart Vidali in Davor Zupančič. Iz Trsta sta še Mauro Petronio in Marco Sterni. Iz Ravascletta sta Sergio D'Infanti in Attilio De Rovere, Lorenzo Mazzoleni je član društva »Pajkov iz Lecca«, iz Slovenije pa poleg vodje ekspedicije prihajajo še Žare Guzej, Janez Jeglič, Silvo Karo, Pavle Kozjak in še Andrej in Marija Štremfelj.

Kot smo že omenili, bo skupina odpotovala v Nepal 15. avgusta letos. Če bo šlo vse po sreči, računajo, da bodo dosegli »streho sveta« v dneh od 15. do 20. oktobra. Vrh gore Lhotse 8516 m pa naj bi dosegli v naslednjih petih dneh.

ŠE VEDNO NA MRTVI TOČKI

Dne 23. t.m. so se v Trstu srečale delegacije Slovenske skupnosti, Italijanske socialistične stranke in Krščanske demokracije ter razpravljale o sestavi devinskobrezigarskega občinskega sveta ter o izvolitvi novega župana. Slovenska skupnost je objavila tiskovno poročilo, v katerem razlaga svoje stališče. Delegacija Slovenske skupnosti je na srečanju utemeljila zahtevo, naj se za župana potrdi Bojan Brezigar. To bi odražalo voljo, ki je prišla do izraza na zadnjih volitvah, saj je volilni zbor bogato nagradil dosedanje delo občinske uprave. Delegaciji Krščanske demokracije in Italijanske socialistične stranke sta takšen predlog odločno odklonili ter vztrajali pri zahtevi, naj se za župana izvoli predstavnik Krščanske demokracije Locchi. Slovenska skupnost je posredovala vrsto novih odgovornih predlogov, ki naj zagotovijo dostojanstvo slovenske prisotnosti.

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti izraža začudenje nad skupnim sporočilom Krščanske demokracije in socialistov. Delegacija Slovenske skupnosti je z velikim čutom za odgovornost ob poudarku lastnega volilnega uspeha predstavila posredovalno rešitev, ki ni predvidevala takojšnje ponovne izvolitve svojega župana. Ob tem predlogu velike politične razsežnosti pa preseneča odklonilno stališče ostalih dveh strank.

JEVNIKAR PRI MINISTRU KRANJCU

Deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar je te dni obiskal v Ljubljani slovenskega ministra za finance dr. Marka Kranjca. V prijaznem in obširnem razgovoru mu je opisal značaj in delovanje slovenske stranke ter razmere v zamejstvu.

Predstavil mu je tudi nekatere finančne in gospodarske operaterje, tako da se je razgovor razširil na obravnavo gospodarskega stanja Slovencev v Italiji in razvijanja plodnih stikov med matico in zamejstvom.

USPEŠEN OBISK KANCLERJA KOHLA V SOVJETSKI ZVEZI

■ nadaljevanje s 3. strani
njenja. Poznavalci razmer ugotavljajo, da so pogovori potekali v pravem trenutku, saj je Mihail Gorbačov okrepil svoj položaj na kongresu sovjetske komunistične partije ter ohranil tako vodstvo države kot vodstvo komunistične stranke in je v določeni meri spravi s političnega odra konservativce.

Kohl je tudi prvi državnik z Zahoda, ki je prispel v Moskvo po londonskem zasedanju Atlantske zveze in po zasedanju najvišjih predstavnikov sedmih industrijsko najbolj razvitih držav. Zasedanje je bilo v Houstonu v Združenih državah.

Na dvostranski ravni so zavzemali pomembno mesto pogovori o nadaljnji usodi dveh milijonov Nemcev, kolikor jih zdaj živi znotraj sovjetskih meja. Njihovi predniki so prispeli na današnje ozemlje Sovjetske zveze že pred več kot 200 leti. Naselili so se predvsem v dolini reke Volge. Čeprav so bili lojalni državljani, jih je Stalin za časa Hitlerjevega napada na Sovjetsko zvezo odselil predvsem v kazahstanske stepe.

RAZCVET SLOVENSKEGA SKAVTIZMA

V teh dneh so v teku skavtski tabori. Slovenska zamejska skavtska organizacija se je na ta najpomembnejši dogodek v letnem delovanju temeljito pripravila in vložila v priprave veliko napora. Že pred nekaj tedni je bil tabor najmlajših članov goriškega dela organizacije. Ti voliči in veverice, kot jim pravijo, so v dneh od 25. junija do 1. julija taborili v Begunjah pri Cerknici in taborjenja se je udeležilo kakih 40 otrok. V četrtek, 19. julija, pa se je končal tako imenovani potovalni tabor za starejše člane tržaškega dela organizacije. Ti roverji in popotnice so po nekajdnevni gorski turi postavili stalni del svojega tabora pri Lovrencu na Pohorju. Udeležencev je bilo okrog 30.

V sredo, 18. julija, je bil ob tabornem ognju, ki so ga prižgali v Žirovnici pri Žireh nad Idrijo, slovesen začetek letošnjega tabora izvidnikov in vodnic, se pravi srednje starostne dobe skavtske organizacije. V tej vasi so svoje šotore postavili tržaški skavti, ki so zaradi števila (skupno tabori 105 članov) razdelili skupino na dva tabora, A in B. Prvega vodi Mara Petaros, drugega pa Mitja Ozbič. Prvič v povojni zgodovini pa so svoje šotore postavili tudi člani Združenja slovenskih katoliških skavtov in skavtinj iz Ljubljane, Postojne in Cerknice. Skupno kakih 50 fantov in deklet, ki spoznavajo lepoto narave v duhu Baden Powellove vzgojne metode. O pomenu tega dogodka priča dejstvo, da

je moral načelnik Peter Lovšin zapustiti tabor, ker ga je Svetovni skavtski urad iz Ženeve, ki v zadnjih mesecih pozorno sledi razvoju skavtizma v Sloveniji in Jugoslaviji, poklical na svetovno skavtsko konferenco, ki se je začela v Parizu. V francoski prestolnici bo Lovšin poročal o sedanjem stanju skavtizma v Jugoslaviji. To je prvi korak, da bo Svetovna skavtska zveza tudi uradno priznala slovenske skavte kot samostojno organizacijo. Naj pri tem opozorimo, da se tabora v Žirovnici udeležuje tudi vod, ki ga sestavljajo skavti madžarske narodne manjšine v Vojvodini.

Nekoliko više, ob isti poti skozi dolino, pa so se ušotorili goriški bratje. Približno 80-članski tabor vodi Miriam Černic.

Pravi praznik slovenskega skavtizma pa je bil v nedeljo, 22. t.m., ko so udeleženci omenjenih štirih taborov najprej sodelovali pri skupni maši na tržaškem taboru B. Darovala sta jo tržaški duhovni voditelj Tone Bedenčič in duhovni vodja ljubljanskih skavtov Rafo Pinosa, ob asistenci jezuitskega novinca Robina Schweigerja, ta skrbi za duhovnost na goriškem taboru.

Popoldne pa je bil za veliko množico prijateljev, starejših skavtov in skavtinj ter staršev, ki so prišli na obisk, zelo uspel taborni ogenj z bogatim sporedom. Tržaški udeleženci so se predstavili z glasbeno-pevsko komedijo o Martinu Krpanu, goriški bratje so prikazali splet skavtskih ve-

selih prizorčkov in plesov, ljubljanski skavti in skavtinje pa so poskrbeli za pevske točke, s katerimi so navdušili občinstvo. Pri tabornem ognju so nadalje poudarili, da so letošnji tabori v Žirovnici, ki so jih nalašč priredili v neposredni bližini, priprava na skupni tabor vseh slovenskih skavtov iz matične domovine, zamejstva in zdomstva, ki naj bi ga po napovedih mogoče priredili že prihodnje leto.

Splošni občutek je torej bil, da doživlja ta mladinska vzgojna organizacija pravi razcvet, saj ponuja otrokom pa tudi doraščajoči mladini veliko zanimivih izkušenj, ki obogatijo vsakogar.

Za tržaške skavte in skavtinje pa se letošnja sezona taborov ne konča s temi. Od 1. do 10. avgusta se bodo namreč odpravili na taborjenje najmlajši člani te najštevilnejše in po tržaškem teritoriju najbolj razširjene mladinske organizacije. Na tem taboru, ki bo na istem prostoru, kjer v Žirovnici taborita druga in četrta četa tržaških skavtov in skavtinj, se pravi na taboru B, takoj na začetku doline, bo kakih 50 otrok. Ta tabor pa bo vodila Katja Suprina.

—o—

POPRAVILI BODO CESTO SKOZI TRENTO

Dolina Trente je gotovo ena najlepših gorskih dolin naših Julijcev. Domačini in turisti ter predvsem ljubitelji gora, ki so se kdaj podali k izviru Soče, na planinsko turo ali preko Vršiča v Kranjsko goro, pa so zadnja leta stalno negodovali in protestirali zaradi vedno slabše ceste. Kot kaže, so v minulih tednih končno zbrali vse potrebne dokumente, da bodo v kratkem začeli popravljati to cesto. Upati je, da bo poživila turistično dejavnost v Dolini in da bo izboljšala življenjske pogoje Trentarjev.

UMRL JE ARHEOLOG ZORKO HAREJ

V Šempetru je 24. t.m. umrl arheolog in zgodovinar Zorko Harej. Rodil se je leta 1949 v Dornberku, diplomiral pa je leta 1972 na oddelku za zgodovino in arheologijo filozofske fakultete v Ljubljani. V kratkem življenju je Zorko Harej napisal vrsto člankov, poročil in knjig. Zadnja je bila »Kultura kolišč na ljubljanskem barju«, ki je izšla leta 1986. Harej je bil do nedavnega ravnatelj Zavoda za spomeniško varstvo v Novi Gorici. Pogreb je bil v sredo, 25. t.m. v Dornberku. Družini in stricu prof. Zorku Hareju v Trstu izrekamo globoko občuteno sožalje.

NEDELJSKA MAŠA V SLOVENŠČINI ZA ROJAKE NA MADŽARSKEM

V Gornjem Seniku, skoraj popolnoma slovenski vasi v Porabju na Madžarskem, nedaleč od tromeje med Madžarsko, Avstrijo in Jugoslavijo, je bila 22. t.m., prvič po več kot dveh letih nedeljska maša v slovenskem jeziku. Maševal je mariborski pomožni škof Smej, udeležili pa so se tudi verniki iz širše okolice. Prebivalci Gornjega Senika si že od smrti slovenskega župnika Janeza Kuharja želijo slovenskega duhovnika, a zaman. Duhovnikov primanjkuje tudi v Sloveniji, je dejal škof Smej. Če pa bi odprli mejni prehod v Martiniju, bi skrajšali pot prekmurskim slovenskim župnikom, ki bi laže prihajali v goste v Gornji Senik.

Obnovili so starodavno cerkvico sv. Hieronima na Nanosu

Kdor bo med letošnjimi počitnicami izkoristil kak dan za izlet na Nanos, bo opazil, da so obnovili starodavno cerkvico sv. Hieronima, ki leži prav blizu roba ob daljši stezi, ki se z Razdrtega povzpenja na to primorsko goro. Po dolgih desetletjih propadanja so jo obnovili farani iz Podnanaša in Podrage pod vodstvom župnika Antona Štrancarja. Rešili so propada zanimivo, zgodovinsko cerkev, ki je bila v preteklosti tudi priljubljena romarska postojanka, še posebej slovesno pa je bilo na binkoštni ponedeljek. Cerkvica sv. Hieronima je bila tudi pomembna narodnoobrambna zbirna točka, zlasti za časa fašizma. Ni slučaj, da se je, kot je zabeleženo v Zborniku svečnikov sv. Pavla, glasilo slovenskih in hrvaških duhovnikov pod

Italijo, leta 1922 v trojni številki, 9-12, na strani 207, »1. maja 1921 z Razdrtega napotila na Nanos skupina kakih 100 italijansko govorečih oseb, med njimi več fašistov. Razbili in opustošili so staro cerkev sv. Hieronima, ležečo 1000 m nad morjem. Izpodkopali so tudi oltar. Preden so odšli, so opravili v cerkvi svojo telesno potrebo. Ljudstvo je bilo zaradi tega vandalizma in barbarstva silno ogorčeno«.

Cerkev so popravili in ponovno posvetili, v njej pa so imeli občasno bogoslužje vse do leta 1961, nato pa je cerkev začela propadati in je kmalu postala ruševina. Sedaj je ponovno ponosna na gori in popotnik se z veseljem zazre na to lepo zgradbo, ki je gotovo v čast vsem, ki so jo obnovili.

Katoliška knjigarna - Gorica

Z NOVO UPRAVO SLOVIMPEX

nudi odjemalcem vse, kar učenci in dijaki potrebujejo za šolo; ima bogato izbiro pisarniških potrebščin; ima na razpolago najnovejše slovenske knjige; je bogato založena z devocionalijami in vsemi nabožnimi predmeti.

Gorica, Travniki, 25 — Tel. 0481/84407

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Slovenska zgodovinska zavest in samozavest v ogledalu sedanosti

Danes lahko stvarno ugotavljamo, da imamo več ali manj zadovoljivo razvito narodno in kulturno zavest in samozavest. Počutimo se v tem smislu dovolj izkušene in preizkušene pa tudi človeško zrele, da se lahko mirno soočamo z vprašanji, nalogami in cilji sredi razgibane slovenske sedanosti. Pri tem ne bi bilo dobro, če se ne bi še naprej ozirali v preteklost in v njej odkrivali tiste zdrave kali, ki so tudi dandanes pogoj za nadaljnjo, zmerno, a še potrebno utrjevanje naše lastne zgodovinske zavesti. Mogoče se zdi komu tovrstno razmišljanje že odvečno, vendar ne moremo soditi le po sebi. Kakor hitro namreč pogledamo nekoliko čez mejo, pa četudi le v smer ostalih jugoslovanskih narodov, zlasti tistih, ki svojo zgodovinsko preteklost doživljajo tako impulzivno kot Srbi, ali v avstrijsko in italijansko smer, potem lahko večkrat ugotovimo, da nas ti narodi še vedno vse preradi doživljajo kot narod brez zgodovine »ali kot zgodovinsko malo pomemben faktor«.

Zakaj to uvodno razmišljanje pred običajnim poročilom o junijskem 116. Dunajskem krožkom? Gost je bil namreč tokrat univ. doc. prof. Miloš Rybář, predavatelj na ljubljanski pravni fakulteti in mednarodno priznan jurist. Kot sodelavec pri zadnjem zvezku Slovenskega biografskega leksikona pripravlja ravno sedaj kratko biobibliografsko poročilo o edinem slovenskem ministru v habsburški monarhiji dr. Ivanu Žolgerju. O njem in o zgodovinskem okviru, v katerem je živel in deloval ta zaslužni mož, po starših kmečkega izvora, doma iz Dêvina, majhne vasi blizu Slovenske Bistrice. Bil je odličnjak v gimnaziji in je maturiral leta 1888 v Gradcu. Nato je delno ravno tam, delno v Parizu, z najvišjimi ocenami v vseh predmetih študiral pravo in za svoj izredni učni uspeh, zaradi katerega je bil deležen posebne cesarjeve zaščite, tkz. »sub auspiciis imperatoris praesidentis«, prejel tudi poseben cesarjev prstan, in sicer ob zaključku svojega pravnega študija v Gradcu leta 1894. Predavatelj je Žolgerjevo poklicno pot od konceptnega praktikanta pri Deželnem namestništvu v Gradcu do mesta privatnega docenta na Dunaju, kjer je leta 1919 postal redni profesor na univerzi povezal s prikazom politične kariere in bojem za slovensko univerzo v Ljubljani. Tega se

ga je skupaj z drugimi izobraženci, javnimi in kulturnimi delavci zavestno in dosledno udeleževal tudi dr. Ivan Žolger, ki si je kmalu pridobil ugled s pisanjem časa primernih strokovnih knjig s pravnega področja. Ena najboljšejših izide pod naslovom »Das Hofstaat im Hause Österreich«, v kateri kaže razvojne možnosti v absolutistični monarhiji in išče rešitev za pereče probleme, ki so nastali med avstrijskim in madžarskim delom monarhije. Kako resno se je ukvarjal s to problematiko, dokazuje njegova časna preselitev v Debrecin in učenje madžarščine.

S smrtjo Franca Jožefa leta 1916 se skuša novi cesar Karl spet približati svojim narodom. V duhu tega prizadevanja je nastala sloviča Majniška deklaracija leta 1917. Takrat so tudi določili dr. Ivana Žolgerja za ministra kot visokega in uglednega uradnika — Slovence, ker politiki takrat niso bili zaželjeni. Tako je postal Žolgerjev diplomatski kabinet eno izmed središč slovenskega političnega gibanja. Namen njegovega imenovanja je bil, da bi v takratni napeti in kočljivi situaciji, v kateri se je nahajala Austroogrška, združevalno vplival na vedno bolj uporne slovanske narode. Žolgerjevo kratko ministrovanje je trajalo od 30. avg. 1917 do 6. maja 1918. Na njegovo pobudo je bila ustanovljena posebna cesarska komisija, ki naj bi raziskala nasilja, ki so bila izvršena nad slovanskimi narodi pred I. svetovno vojno. Atentat v Sarajevu je imel tudi za civilno prebivalstvo hude posledice, saj je bil marsikdo neutemeljeno obdolžen simpatizerstva z Danilom Principom ali srbofilstva. Ob koncu I. svetovne vojne je bil dr. Ivan Žolger eden redkih slovenskih politikov, ki so znali govoriti angleško in se sukati na mednarodnem parketu. Kot je pravilno predvidel, da se bodo slovanski narodi osvobodili, tako je bil tudi v duhu že pripravljen, na zgodovinski trenutek, v katerem Slovenci v svojih vrstah poiščejo prvega predsednika neodvisne Slovenije. Med bojem za meje, kjer so slovensko samostojnost ogrožali zlasti Italijani, in negotovostjo, v kateri so precej doprinesli srbski politiki z povsem drugačnimi tendencami, kakor tudi čisto posebna, ne dovolj raziskana, vloga vplivnega slovenskega politika iz katoliških vrst dr. Anto-

na Korošca, je ta ugoden zgodovinski trenutek ostal zgodovinsko neizkoriščen. Dr. Žolger je s tem zaključil svojo politično kariero in si po ustanovitvi ljubljanske univerze 19. novembra 1919 prizadeval s svojo izredno strokovno usposobljenostjo in novimi knjigami s pravnega področja, da bi utemeljil terminologije za kazensko in civilno meddržavno pravo, ki je bilo takrat novost. Od 16. marca 1921 pa do svoje smrti 16. maja 1925 je tudi predaval na ljubljanski pravni fakulteti.

Posebna zanimivost 116. Dunajskega krožka je bila navzočnost ing. in dipl. kemika Ivana Žolgerja in njegove žene. Ta je ob očetovi smrti imel komaj petnajst let. Iz zakona dr. Žolgerja z Elizabeto Friedmann, s katero se je poročil leta 1906, sta izšla še dva otroka: dr. Aleksander Žolger, ki živi v Grossgmeinu pri Salzburgu in hčerka Anica Žolger, poročena Urban. Ta stanovala je na Dunaju. Prisotni ing. Ivan Žolger je že hodil v slovensko gimnazijo v Mariboru. Njegova mati je preživela svojega moža za dvanajst let. Sedaj počivata oba skupaj v grobnici njene družine na pokopališču v Hütteldorfu pri Dunaju.

Diskusija, s katero se je zaključila letošnja pomladna sezona predavanj v Dunajskem krožku, je pokazala vso raznolikost in konfliktnost pa tudi usodnost opisanega časa tako za sloven-

dalje na 7. strani

Jubilejna DRAGA *90

XXV. ŠTUDIJSKI DNEVI »DRAGA 90«
PARK FINŽGARJEVEGA DOMA,
OPČINE, NARODNA ULICA 89

Petek, 31. avgusta 1990

17.00: Predstavitve letošnje Drage
17.30: Igor Škamperle (Trst):
NARODNOST V POSTMODERNI
MISLI
Po predavanju diskusija in družabnost

Sobota, 1. septembra 1990

9.00: Zasedanje osrednjega iniciativnega odbora za pripravo svetovnega slovenskega kongresa — poročila predsednika Bojana Brezigarja in tajnika Vinka Ošlaka
15.00: Srečanje slovenskih revij — uvod v prvo povojno srečanje urednikov slovenskih periodičnih publikacij po svetu
17.30: Zdravko Inzko (Dunaj):
SLOVENIJA S PERSPEKTIVE ŠIRŠEGA SVETA
Sledi diskusija in družabnost

Nedelja, 2. septembra 1990

10.30: Janez Pogačnik (Ljubljana):
SLOVENSKA CERKEV
PRED NOVIMI NALOGAMI
Sledi diskusija
15.30: Ob petindvajsetletnici Drage
16.30: Spomenka Hribar (Ljubljana), Ivo Jevnikar (Trst), Karel Smolle (Celovec), Janez Zorec (Pariz)
Okrogla miza:
PO ZLOMU POLSTOLETNE
DIKTATURE V NOVA
SLOVENSKA OBZORJA

Po diskusiji zaključek in družabnost
Opomba: nedeljska služba božja bo ob 9. uri na prostem in jo bo daroval tržaški škof mons. Lorenzo Bellomi.

Nova knjiga Oriane Fallaci

Oriana Fallaci, gotovo ena najbolj znanih italijanskih časnikark in pisateljic, je napisala novo knjigo. Proti vsem založniškim pravilom so to knjigo predstavili javnosti na začetku tega tedna. Glede na veliko zanimanje in številne recenzije, ki so jih objavili razni listi, kaže, da bo tudi ta roman, z izrazito arabskim-vhodnjaškim naslovom »Insciallah« prinesel Fallacijevi novo slavo in uspeh. Založba Rizzoli jo je natisnila v 400 tisoč izvodih. Knjiga sama ima 800 strani in stane 30.000 lir. Govori pa o življenjski usodi nekega matematika, profesorja, ki se pred nekaj leti znajde v Bejrutu sredi vojnih dogodkov, gverile, atentatov, smrti, ljubezni in najrazličnejših zapletov. V romanu se prepletajo življenjske usode nad sto ljudi vseh narodnosti in ver, ki pokažejo svojo človeško podobo v času

vojne dogajanja, ko se vsakršno čustvo in vrednota lahko stopnjujeta od enega ekstrema do drugega.

Kaj naj rečemo ob tem? Zanimivo je, da postajajo tako obsežni, izrazito pripovedni romani ponovno aktualni in da zanimajo bralce. Zanimivo je, da se takega psihološko-vojne romana loteva ženska, ki pa ima sicer kot časnikarka za seboj bogate izkušnje vojnih dogajanj na vseh koncih sveta. Zanimivo je tudi, da se je Fallacijeva odločila za bližnjevzhodno stvarnost, kar še enkrat potrjuje, da je sedanji evropski bralec zelo radoveden za dogajanja na drugi strani Sredozemskega morja. Da je tako, potrjuje tudi ponatis in prevod Bartolovega romana Alamut, ki tudi govori o problematiki idejnega fanatizma v Iranu.

Sodobno kmetijstvo

Kako se lahko ubranimo pred škodljivci oljk

V ponedeljek, 16. t.m., je bilo na sedežu Kulturnega društva na Kolonkovcu predavanje inž. agr. Darka Sedmaka, posvečeno najhujšim škodljivcem oljke, oljčne muhe in oljčni muhi. Predavanje je priredila strokovna služba za razvoj oljkarstva, ki deluje v okviru Kmečke zveze.

Inženir Sedmak je predavanje opremil z diapozitivi, tako da so bile njegove besede še bolj nazorne. Poudaril je pomen integralne zaščite rastlin, se pravi dejstva, da na zdravo raščo in rodnost oljk vpliva v prvi vrsti skrb za smotrno urejen nasad, ki naj ne bo pregost in ga z obrezovanjem zračimo in mu omejujejo rast, ga primerno gnojimo po spomladanskem rezu (jeseni ne obrezujemo, ker bi v primeru nizkih temperatur bila večja nevarnost, da oljke zmrznejo) in dognojimo po cvetenju. Poznejše dognojevanje pa ni priporočljivo,

ker bi rastlina zaradi pospešene rasti bila bolj občutljiva na zimsko pozebo.

Prav tako vpliva na rodnost in odpornost oljk tudi sortiment zasajenih dreves. Inž. agr. Sedmak je priporočal, naj bi v nasadu bilo do 60% domače istrske belice, ki je kot avtohtona vrsta najbolj prilagojena našim razmeram. Ostale sadike pa bi predstavljale predvsem razne toskanske sorte, npr. leccino, ker te oljke rastejo v podobnih klimatskih razmerah in so torej primerne za naše kraje. V nasadu pa svetuje tudi eno ali dve drevesi sorte cipresino, ki je baje prava vaba za oljčne molje.

Ti zajedalci, je poudaril inž. Sedmak, povzročijo ob napadu, da oljka izgubi tudi do 30% sadežev. Ti škodljivci se pojavljajo ciklično vsaka tri leta in ima v letu napada tri generacije. Molji napadejo koščico, zato, ko oljke odpadejo, jih s škarjami prestrižemo in če je kost prazna, pomeni, da je škodo povzročil molj. Glede na potrebo in možnost, da proizvedemo čim bolj zdravo in kemično čisto olje, je izvedenec svetoval uporabo t.i. spolnih vab za samce. Feromon, tako se imenuje ta vaba, deluje hormonsko. Privabi samce, ki se prej izležejo kot samice in jih uniči. Tako samice ležejo neoplojena jajčeca in se molj torej sam uniči.

Veliko bolj nevarna je oljčna muha, ki se v toplejših in bolj vlažnih krajih lahko pojavlja že v tem obdobju. Najprej je pomembno, da oljkar spozna to muho. Na diapozitivih je bilo zelo lepo videti njeno elegantno obliko ter temen madež na skrajnem robu krila. Med trupom in zadku ima ta muha na hrbtini strani belkast, skoraj slonokoščen trikotnik, zadek je v obliki anfore, oči oljčne muhe pa so zelenkaste barve.

Škropljenje »po občutku« s kontaktnimi škropivi ne more biti sprejemljivo. Zato je predavatelj svetoval, naj bi v oljčni gaj namestili rumene plošče, ki smo jih premazali s posebnim, trajnim lepilom, npr. lepilom za miši. Rumena barva priteguje muhe in ko bi na njih opazili prej omenjeno škodljivko, bi deblo oljk ali zid ob nasadu in spodnje veje, vsekakor pa ne celega drevesa, poškopili z zastrupljeno vabo. To pomeni, da v preparat buminal, ki je čisto preprosta sladka tekočina, sama posebi nestrupena in neškodljiva, prilijemo kontaktni insekticid, npr. lebaicid, ki uniči muhe. Tudi glede oljčne muhe pa so v prodaji posebne hormonske vabe, ki delujejo podobno kot prej omenjena vaba za oljčne molje. Ker pa gre za sorazmerno drage pripravke, bi ta problem čisto preprosto lahko rešili tako, da več oljkarjev skupaj kupi konfekcijo, in si tako porazdeli stroške.

Glede na dejstvo, da postajajo oljke vse bolj zanimiva kultura tudi na Tržaškem, velja posvetiti temu drevesu potrebno pozornost. Za vse nasvete je na voljo že omenjena strokovna služba.

—o—

NOVICE

Rimska vlada je na seji 24. t. m. odobrila več spreminjalnih predlogov k zakonskemu osnutku, ki ureja radiotelevizijski sistem v Italiji. Vlada upa, da je s tem odpravljen spor, ki je nastal znotraj Kršč. demokracije, kjer je leva struja zagrozila, da bo v poslanski zbornici glasovala po vesti, češ da novi zakon »priviligira« zasebne televizije, zlasti tisto, ki je v rokah Berlusconi. Grozila je celo kriza vlade.

V Rimu se je končalo zasedanje Centralnega komiteja KPI. Soglasno je bila sprejeta resolucija o pripravah na novi strankin kongres. Tajnik Occhetto je po zasedanju dejal, da je bilo uspešno, ker se je preprečil razkol v stranki.

SLOVENSKA ZGODOVINSKA ZAVEST IN SAMOZAVEST V OGLEDALU SEDANJOSTI

nadaljevanje s 6. strani

ski narod kot Avstroogrsko. Dejstvo, da je bil tokrat obisk posebno slab, je navzočim vsiljevalo misel, da se Slovenci še vedno premalo zavedamo, da smo neizpodbiten zgodovinski činitelj, da smo sooblikovali lastno, srednjeevropsko in evropsko-balkansko usodo in jo še sooblikujemo. Žal smo se tega v preteklosti premalo zavedali pa smo, kot se reče, parkrat zamudili vlak. V ogledalu sedanjosti se nam torej kaže naša dosežanja slovenska zgodovinska zavest in samozavest kot potreba po budnem gledanju na dinamično mednarodno in narodno uro družbenopolitičnega dogajanja in pa po primerni samostojnosti odločanja ob nepredvidenih vplivih na dane dimenzije prostora in časa.

Milena Merlak

M. Šušteršič

Nevarnosti med nevihtami

Nevihte s streljo so v zadnjem času precej pogoste, zato so tudi nesreče, ki jih povzročijo strela, vse številnejše. Vsi tisti, ki se pogosto zadržujejo na prostem, bi morali o pojavu strele vedeti čim več, da bi se znali varovati pred njo. Število nesreč bi namreč lahko zmanjšali, če bi se nevarnosti zavedali in če bi upoštevali nasvete o tem, kaj je treba storiti, ko nas neurje zajame na izletu, v gorah, pri vsakdanjem delu na prostem ipd.

Predvsem moramo vedeti, da človek na prostem deluje kot strelodov, zato je med nevihto nevarno stati. Strokovnjaki odsvetujejo tudi vožnjo s kolesom in traktorjem. Če se torej znajdemo na planem, ko začne strele švigati okrog nas, se moramo čim bolj skrčiti. Priporočljivo je, da počepnemo in da se pri izbiri mesta, kamor se zatečemo, izognemo privzdignjenih mest na zemljišču. Z rokami si pokrijemo glavo, noge pa moramo stisniti tesno skupaj, da se izognemo pojavu »visoke napetosti ko-

raka«. Ko namreč udari strela, steče elektrina v zemljo. Njena moč pa se ne razgubi samo navpično v zemlji, ampak se širi tudi vodoravno. Napetost je na mestu, kjer je udarila strela, največja in se naokrog vse bolj manjša. Razlika v napetosti na razdalji enega samega metra pa je tako velika, da steče npr. pri živini, ki se pase, med prvimi in zadnjimi nogami in nato skozi srce tako močan tok, da ima lahko usodne posledice. Tudi krajša razdalja med nogami, na primer razdalja kratkega koraka (od tu ime: napetost koraka), je lahko zelo nevarna. Zaradi tega moramo imeti noge tesno skupaj. Zgodilo se je tudi, da je ljudi, ki so bili nekoliko oddaljeni drug od drugega, hkrati zadela delna paraliza, čeprav je atmosferska elektrina neposredno udarila le v enega.

S tem, da damo roke na glavo, zaščitimo lobanjo in možgane, saj vsaj deloma preprečimo morebitni direktni udar elektrine. Ljudje, ki jih neurje zajame na pro-

stem, se po navadi zatečejo pod najbližje drevo, da se zavarujejo pred dežjem. Osamljeno drevo pa naravnost privlačuje atmosfersko elektrino, kar v večini primerov stane človeka življenje. Smrt povzroči t.i. stranski preskok iskre, ki zadene človeka, ko se odbije od drevesnega debla ali od kake nizke veje.

Do podobnih pojavov, do stranske razelektritve, pride pogostokrat pri kovinskih ograjah, neozemljenih nosilnih drogovi ali kakih drugih visokih kovinskih objektih, kot so antene, vodovodne pipe, ograje ali žice za obešanje perila, če niso primerne ozemljene. Zato je potrebno, da se v primeru nevarnosti strele postavimo nekaj metrov stran od naštetih kovinskih predmetov in objektov. To je potrebno tudi zato, ker lahko kovinski predmeti povzročijo stranski preskok iskre ne le kot posledico direktnega udara atmosferske elektrine, temveč tudi zaradi elektrostatične indukcije.

Do stranskega preskoka iskre pride lahko tudi med ljudmi v skupini. Lahko se namreč zgodi, da del toka elektrine preskoči od ene osebe do druge, ki stoji v bližini. Zgodilo se je že, posebno med planinci, ki so hodili drug za drugim, da je hkra-

Izšla je nova številka Rodne grude

V Ljubljani je pred nedavnim izšla julijska številka Rodne grude, revije za Slovence po svetu, ki jo izdaja Izseljenska matica. Večina članov je seveda posvečenih najnovejšim spremembam v Sloveniji predvsem v odnosu matice do svojih izseljencev. V tem smislu je napisan tudi intervju odgovornega urednika revije Jožeta Prešerna z novim predsednikom vlade Lojzeto Peterletom. Članek nosi naslov: »Slovenija je domovina vseh Slovencev«. Dr. Peterle se je v svojih odgovorih dotaknil številnih vprašanj, s katerimi se spopada nova vlada. Rekel je, da celo Slovenci doma še niso dojeli, do kakšnih velikih sprememb je prišlo v zadnjem času. Med ljudmi je čutiti olajšanje in to novo občutje se počasi seli tudi med Slovence po svetu. Osnovni program mlade slovenske vlade je narodna sprava, je poudaril predsednik Peterle. Izrazil je prepričanje, da bi težko izvedli pomembne projekte na gospodarskem, političnem, kulturnem in še na kakem drugem področju, če Slovenci ne bodo prej spravljani med seboj. Treba je potegniti črto čez preteklost in priti do resnice o preteklosti. Na vprašanje o odnosu Slovenije do Jugoslavije je dr. Peterle odgovoril, da Jugoslavija dvakrat ni uspela kot skupnost narodov, ker je bila obakrat diktatura — enkrat srbska, drugič komunistična. Edina možnost za preživetje Jugoslavije je po njegovem ta, da se uredi konfederativno na demokratičnih temeljih, kot prostovoljna skupnost narodov. Če bi do tega ne prišlo, potem bi Slovenija uporabila pravico do samoodločbe in do odcepitve. Na svetu je 60 držav, je poudaril predsednik Peterle, ki so manjše od Slovenije in vendar živijo povsem normalno.

Peterle je tudi razložil pomen novega ministrstva za Slovence po svetu. Ustanovljen je bil zato, da bi slovenske skupnosti v zamejstvu, zdomstvu ali izseljenstvu čim bolj zaživele z matico oziroma med seboj v novi kakovosti slovenstva kot celote. Poudaril je še, da so izrazi kot »sovražna emigracija«, »razredni sovražnik«

»izdajalec« in podobni, preživeli. Vlada bo v čim krajšem času v okviru svojih pristojnosti storila vse, da tudi po upravni strani ne bo več ovir glede prihajanja Slovencev domov. Slovenija mora postati odprta kot domovina vseh Slovencev.

V tej julijski številki Rodne grude je vreden omembe tudi članek Slovenca iz Sydneya Jožeta Žoharja, ki izraža željo, da bi načrtovani Slovenski svetovni kongres (SSK) potekal v matični domovini. Zamisel, do katere je prišlo na tradicionalni prireditvi »Draga 89«, se avtorju zdi na splošno v redu. Namene in zamisli za ta kongres pa bi se dalo še dopolniti. Osebo pa Žoharja moti občutek, da se SSK postavlja kot neka avtoriteta za Slovence po svetu in občutek, kot da želi od zunaj vplivati na dogajanja v Sloveniji. Avtor trdi, da bo ta kongres simbolično in dejansko uspešen le, če bo potekal v Sloveniji. Oblasti iz matične domovine bi seveda morale v tem primeru zagotoviti nemoten vstop, bivanje in izstop vsakomur. Šele, če takšnega zagotovila oblasti ne bi bilo, bi lahko kongres organizirali kje izven Slovenije.

Avtor članka obenem kritizira dejstvo, da so bile doslej informacije o kongresu posredovane v glavnem preko katoliškega tiska. Po njegovem mnenju pa bi bilo prav, če bi se pripravljali odbor povezal s Slovenijo in v sodelovanju s pristojnimi organizacijami preko vseh slovenskih medijev poskušal doseči čim večje število Slovencev, kjerkoli po svetu živijo.

V tej zadnji številki revije za izseljence je mogoče prebrati tudi nekaj zanimivih podatkov o pred kratkim odprtem slovenskem verskem muzeju v Cistercijskem samostanu v Stični na Dolenjskem, v katerem so predstavljeni predmeti iz pozne antike in o začetkih pokristjanjevanja Slovencev. S tem se je pravzaprav začela muzejska dejavnost slovenske Cerkve, ki skrbi za okrog 2500 cerkvenih stavb, kjer je shranjeno ogromno bogastvo slovenske kulturne dediščine. (hj)

NOVICE

Velika množica se je v petek, 20. t.m., udeležila pogreba bivšega dolgoletnega župana v Zgoniku, gostilničarja Josipa Guština, ki je umrl dan prej v tržaški bolnišnici, ko mu je bilo 63 let. Od pokojnika se je pred županstvom poslovil župan Miloš Budin, ob odprtem grobu pa Dušan Lovriha in senator Stojan Spetič. Sodelovala sta proseška godba in pevski zbor Rdeča zvezda. Rajni Guštin je bil župan v Zgoniku od leta 1965 do leta 1985, v zadnjem mandatu je bil do leta 1990 občinski svetovalec. Politično je pripadal KPI.

V Italiji še vedno široko odmeva razsodba prizivnega porotnega sodišča v Bologni, ki je oprostilo vse obsojence ter obtožence s prvostopenjskega procesa. Javnost je zaprepaščena, ker se je vseh 5 procesov zaradi pokolov končalo z oprostili razsodbami.

Delegacija EGS je pod vodstvom zunanjega ministra De Michelisa te dni obiskala Jeruzalem in Tunis. V izraelski prestolnici je v bistvu poslušala predsednika Šamira, ki je ponovno poudaril, da Izrael ne more voditi dialoga z Organizacijo za osvoboditev Palestine, češ da je »teroristična« organizacija.

SMRT V RIMU

Zadet od srčne kapi je v Rimu umrl voditelj somalske opozicije Ismail Jimale Ossoble. Star je bil 59 let. Vest o njegovi smrti so objavili njegovi prijatelji, ki so poudarili, da je bil pokojnik v zadnjih 20 letih eden najbolj odločnih zagovornikov človekovih pravic v Somaliji, tako da so ga mnogi smatrali za afriškega Saharova.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

ti izgubilo življenje več ljudi. Zato strokovnjaki priporočajo, naj se ljudje med nevihto ne postavijo skupaj: če hodijo drug za drugim, morajo hoditi na razdalji vsaj 50 metrov.

Najboljša zaščita proti strelji je, da se zatečemo v primerno zgradbo ali vozilo, ki ima karoserijo iz kovine. Razmeroma varni smo tudi v gostem gozdu s približno enako visokimi drevesi, varni pa smo tudi pod žicami daljnovodov, vendar ne v bližini nosilnih stebrov.

Kaj pa naj storimo, če nas nenadna nevihta preseneti v vodi? Možnost, da bi plavalec privlačeval atmosfersko elektrino, je zelo majhna. Če pa pride do razelektritve v vodi v neposredni bližini plavalca, steče del atmosferske elektrine skozi njegovo telo. Moč toka, ki zadene plavalca, je odvisna od razdalje in prevodnosti vode. Slana voda je boljši prevodnik. Treba je še povedati, da že manjši električni tok povzroči krčenje mišic, kar lahko privede plavalca v paniko, ki ji v največjih primerih sledi utopitev.

Strokovnjaki so zabeležili tudi precejšnje število smrtnih nesreč v šotoriščih med nevihtami. Treba je torej skrbno izbrati prostor za taborjenje. Kot smo že povedali, se je treba izogibati mest, kjer

so visoki objekti, ki privlačijo streljo. Tam, kjer so nevihte še posebno pogoste, je treba šotore zavarovati pred streljo. Zaščito nudi že en sam, še bolje pa dva kovinska drogova, eden na vsaki strani šotora. Po-vežemo ju z neizolirano žico, ki jo namestimo še okrog šotora. Najbolje je, če jo tudi zakopljemo, lahko pa jo le obložimo s skalami ali pa jo ozemljimo nekoliko dlje od šotora z ozemljitvenimi klini.

Kogar zajame nevihta v šotoru, naj se postavi na sredo prostora in naj se ne dotika mokrega platna. Najbolje je sedeti s skrčenimi nogami, tesno stisnjenimi skupaj k trupu, da se tako izognemo napetosti koraka. Če v šotor vodijo kake žice, na primer električne ali antenske povezave, jih moramo v primeru nevihte takoj odstraniti.

Neurja se še posebno razbesnijo v gorah, zato je pomembno, da ob silnem nallivu, pišu, treskanju in grmenju ne izgubimo razsodnosti. Nikakor se ne smemo oprijemati jeklenih vrvi in oprimkov. Čimprej se je treba odmakniti od sten in grebenov ter počepniti v grušču. Pod nizkimi previsi in v majhnih sklanih kotlinah ni varno vedriti. Varnejše so večje votline, visoke najmanj 3 metre. Postaviti se je treba na sredo votline in počepniti.

Planinci morajo poznati vsaj osnove meteorologije. Nevarno je odhajati iz doline ali iz koč, če grmi (glej knjžico dr. Bernota). Prve znake nevarnosti lahko opazimo tudi na svojih laseh ali dlakah. V močnem električnem polju se naježijo in poleg tega občutimo pikanje po obrazu, kot kadar se z obrazom približamo televizijskemu zaslonu.

Naj za konec še enkrat na kratko ponovim najvažnejše:

- izogibati se moramo izpostavljenih mest;
- ne smemo iskati zavetja pod osamljenimi drevesi ali visokimi stavbami, ki privlačijo atmosfersko elektrino;
- izogibati se moramo roba gozda, raznih stolpov, spomenikov in podobnih objektov, posebno, če so iz kovine;
- treba je počepniti, stisniti noge tesno skupaj in si z rokami objeti glavo;
- odložiti moramo vse kovinske dele opreme;
- stopiti je treba s kolesa;
- razmeroma varni smo v gostem gozdu, pod električnimi žicami, a ne v bližini nosilnih stebrov;
- najbolj varni smo v trdnih zgradbah in vozilih iz kovine.